

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

11. Opes, bellorum, & aliorum tam publicorum, quàm priuatorum malorum
caussam esse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

uestium mittens patri suo. Cùm ergo sciret pecuniam esse matrem discordiarum, litiumque semen, quia *dedit eis ex omnibus diuitijs Egypti*, prudenter eos monuit, ne inde ansam arriperent vel inuidiæ, quòd minimo plus dedisset, vel iræ, quòd huic talem, alij aliã stolam dedisset. Qualis discordia existere potest, vel inter ipsos quoque Religiosos paupertatis non amantes, si vident alium habere meliorem pileum, recentiore togam, nitidius pallium, pulchrius breuiarium; saepe etiam ob elegantiorẽ icunculam: aut si ob calceos magis attritos sibi datos, sunt in fermento. *Certamen monistis, opes.* Denig, quò quisque plus habet rerum, eò plures habet sollicitatores & insidiatores.

Vt autem dissidia ex opibus germinant, ita & vindictæ appetitus. Qui enim videt, sibi deesse vires ad vindictam, fert, quod ferre cogitur. At qui nouit, sibi neruum esse, cristas erigit, & surgit in iras. Immò ad hoc optantur, & quærentur opes, vt ijs noceri possit, qui iniuri sunt. Hoc ipso damnanda, quia sic quærenda. Scitè D. Chrysofomus: *Sed vindictam, inquis, inimicorum sumere aliter non possum.* Hæc verò est maxima causa, propter quam execranda sunt diuitie, & amanda paupertas; istum enim gladium, quæ dicis, acunt aduersum te; faciunt enim te preuaricatorem mandati illius: *Mibi vindicta, & ego retribuam, dicit Dominus.* Vis autem videre, quantum mali habeat cupiditas vindictæ? Misericordiam DEI aufert ab homine, & gratiam iam concessam renocat, & infringit. Scriptum est enim in Euangelio, quòd is, qui talentorum multorum debitor fuerat, & veniam à domino precatu, a domino impetrauerat; cùm conuersus ad seruum suum, qui ei parum pecunia debebat, hoc est, ei qui parum in eum peccauerat, exigere eum cœpit, vindictam scilicet sumere, & ob quod immitis fuit erga indigentiam serui, ipse de se tulit sententiam, vt non solum iam concessa non frueretur indulgentia, sed & tortoribus traderetur, atq; vniuersi debiti summam, cum supplicio solueret ac pœna, & ita, pro desiderio vindictæ, munus perdidit indulgentiæ diuinæ. Pro his, quæso te, expetenda videntur diuitie, vt tibi facilior sit ad interitum via? Nonnè pro his maxime oportebat eas veluti grauissimum inimicum vitari?

Quid quòd non priuatæ duntaxat inimicitia, ob pecunias, gliscunt, sed etiam odia in publica bella, propter opes erumpunt?

H

Atque

Michiel P.
cent. obli.
us. Hiltor.
de Pontic.
decedit. c. 4.

X.
S. Chrysof.
tract. quòd
nemo lædi-
tur, nisi à se-
ipso.
Rom. 12. 19.

Matth. 18.

XI.

Michael Piccartus obseruat. Historico-Politicarū Decad. 6. c. 4.

Plura exempli sic ludentium sunt apud Mart. Cromerum lib. 6. Chron. Polon. Sueton. in Augusto c. 71. Plutarch. in Artaxerxe.

S. Ambros. lib. de Nabuthæ. c. 4.

Atque ut quàm damnosa sint hæc lucra, appareat, sæpe à ludo incipitur, & ad arma venitur. Post Sleidanum Thuanus, nescio qua fide, hæc scribit: *Causas odij inter Ioannem Fridericum Electorem, & Mauritium Saxonia principes gentiles aliqui has adducunt. Cùm in alea lusu Mauritius, omni pecunia amissa Septemuirum ad continuandum ludum, deposito oppidulo improbius vrgeret, eo itidem amisso, Mauritium à Septemuiro increpitum fuisse, admonitumq; , ut in posterum in ludendo modum seruaret. Illum verò reprehensionis acerbiter granius iusto tulisse, statimq; agnato suo, ex ea causa, bellum intulisse, quod vix tamen Hesi soceri interuentu compositum sit. Sic luditur in terris, quod totis bellis luendum est. Priuatorum exempla sunt quotidiana, eorum, qui tota ludendo patrimonia perdunt, & qui eò ludendi libidine prouehuntur, ut omnibus bonis exuti seipfos in seruitutem abducendos pecuniæ opponant. Quin ad remigandum damnati, vbi per decem annos, aut etiam plures durissimam seruitutem seruierunt, elapso damnationis tempore, audent sæpe, pro vili precio ludere, seque denuo ad remos ducendos mancipare. Tantus amor est pecuniarum, ut non solum rixas, odia, bella excitet, sed etiam in seipsum arma conuertat. Immo plerumque, dum in alios, quos expilat, grassatur, in seipsum quoq; sæuit. Verissima enim sunt illa D. Ambrosij: *Diuites, eripitis quidem pauperibus vniuersa, aufertis omnia, nihil relinquitis, pœnam tamen pauperum vos potius diuites sustinetis. Illi ieiunant, cùm non habeant; vos ieiunatis, cùm habeatis. Vobis igitur prius pœnam exigitis, quàm pauperibus erogetis. Vos igitur, vestro affectu, luitis misera paupertatis arumnas. Et pauperes quidem non habent, quo utantur: vos autem nec ipsi vtimini, nec alios vti sinitis. Eruitis aurum de metalli venis, sed rursus absconditis. Quorum vitas in illo infoditis auro? Cur illa seruantur, cùm legeritis de auaro diuite: *Thesuros condit, & ignorat, cui congregat eos? Hæres otiosus expectat, hæres fastidiosus increpat, quòd serò moriamini. Odit incrementa hereditatis suæ, ad damna festinat. Quid igitur miserius, quando nec apud illum, cui laboratis, gratias derelinquitis? Propter illam totis mœstiam diebus toleratis famem, quotidiana mensa vestra damna metuentes. Propter illum diuturna adamatis ieiunia. Noni ego diuitem in agrum proficiscentem, panes breuiore urbe delatos numerare solere; ut pro numero panis asimaretur, quot dies in agro su-***

zurus esset. Nolebat obsignatum aperire horreum, ne quid de condito minueretur. Panis unus singulis diebus deputabatur, qui tenacem vix satiari posset. Comperi etiam viri fidem, si quando ei onum esset appositum, queri, quòd pullus esset occisus. Hoc ego scribo, ut cognoscatis vindicem esse Dei iniustiam, qua lachrymas pauperum vestro ulciscatur iniunio. Hæc Ambrosius.

Quæ confirmantur quotidiana experientia eorum, quibus pecunia est pro anima, argentum pro sanguine, aurum pro vita; nam hanc malunt fundere, quàm nummos perdere. Quæ S. Asterius grauitè & disertè his verbis confirmat. *Anarus propinquus est odiosus, famulus grauis, amicus inutilis, exteris difficilis, & vix affabilis, vicinis molestus, uxori malus contubernalis, liberorum parcus atq; sordidus educator, sui ipsius malignus curator, noctu interdumq; sollicitus, & cogitabundus, secum ipse loquens ac differens, eorum more, qui mente exciderunt, & in insaniam lapsi sunt, deniq; cum omnibus abundat, tamquàm omnium egenus ingemiscit; presentibus non fruitur; qua absunt, anxie quaritat; proprijs non vititur; & ad aliena oculos adicit. Multi (inquit) in istius grege agni: stabula vix capiunt, planicies ac pascua tota reguntur. At si pinguem & bene habitam onem vicini videris, misso proprio grege in vnã, & alienam illam cupiditate fertur. Atque ita quæ de bobus, equis, agris. Omnium copia rerum edes coangustat, sine vsu, sine fructu. Nullum enim percipere fructum voluptatis potest, quisquis insatiabilis: estq; domus eius similis conditorijs, siue sepulchris, qua sæpe plena sunt auro atq; argento, cum qui utatur existat nemo. Corpus auari non alitur; anima nihil lucratur, quia non exuberat è dextera eius elemosyna. Quis autem laboris & erumna finis? Dicat eorum aliquis, quos hic morbus corripuit. Multos equidem ipse noui, qui etiam cum in morbo cubant, pecuniam salute sua magis ament, & astiment. Nam si fortè medicus remedium eis parabile prescribit, ac parui pretij, ex apio puta, thymo, vel anetho, qua passim obuia sunt, & paruo comparantur, sine mora consilio obtemperant. Si verò medicamentorum eiusmodi mentio, que ex pluribus componuntur, & vel ex pharmacopolio, vel ex vnguentaria petenda sunt, animam potius exhalent, quàm crumenam soluant. Quid mirum cum mente & cogitationibus terreni sint, terrestriū possessionem rerum vitam & spiritum ducunt.*

Quid jam mirum, si in alios sæuit, qui amore diuitiarum se ipsa

XII.

S. Asterius
hom. de auaritia.

XIII.